

Stágel Imréné

A kereskedelmi vállalkozások
bevételei és ráfordítása. Az
eredménykimutatás tartalma

A követelménymodul megnevezése:

Az áruforgalmi tevékenység tervezése, irányítása, elemzése

A követelménymodul száma: 0003-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-019-50

A KERESKEDELMI VÁLLALKOZÁSOK BEVÉTELEI ÉS RÁFORDÍTÁSAI. AZ EREDMÉNYKIMUTATÁS TARTALMA

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Ön egy ruházati kereskedelmi vállalkozás egyik üzletének vezetője. A vállalkozás a következő negyedévre célul tűzi ki bevételeinek legalább 15%-os növelését. Ráfordításainak (költségeinek) legfeljebb 8%-os növekedésével számol. Ehhez meg kell tervezniük bevételeiket és ráfordításaikat. Nevezze meg, hogy milyen forrásból tesznek szert bevételre, és gyűjtse össze, hogy jellemzően milyen ráfordításaik (költségeik) merülnek fel! Megállapításait az alábbi helyre írja le!

Válaszaikat beszéljék meg a szaktanár irányítása mellett, majd egészítsék ki saját vázlatukat az elhangzottakkal!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A vállalkozások működésének célja a minél nagyobb nyereség elérése. Ebből tudja a vállalkozás a vagyonát gyarapítani, tevékenységét bővíteni, és a nyereségből jutnak a tulajdonosai osztalékhoz.

A KERESKEDELMI VÁLLALKOZÁSOK BEVÉTELEI ÉS RÁFORDÍTÁSAI. AZ EREDMÉNYKIMUTATÁS TARTALMA

Nyereséget akkor realizál a vállalkozás, ha a hozamai (bevételei) az adott időszakban meghaladják a ráfordításait. Ellenkező esetben, ha a ráfordítások értéke nagyobb, mint a hozamok értéke, akkor az adott időszakban veszteséges a működése.

A **hozam** az időszak alatt értékesített áruk, termékek, szolgáltatások ellenértéke. Fontos tudni, hogy **az eredmény megállapítása során hozamnak kiszámlázott, a vevő által átvett áruk és szolgáltatások értékét kell tekinteni, függetlenül attól, hogy annak ellenértékét kifizették-e.**

A **ráfordítás** a hozam érdekében felhasznált anyagi és nem anyagi javak értéke. Fontos tudni, hogy **az eredmény megállapítása során ráfordításnak nem a beszerzett, hanem a tevékenység érdekében fel is használt anyagok, áruk, szolgáltatások értékösszegét kell tekinteni.**

Ha az időszak hozamait (bevételeit) egybevetjük a ráfordításokkal, akkor megkapjuk a vállalkozás adott időszaki működésének eredményét. A pozitív eredmény a nyereség, a negatív eredmény a veszteség.

Nézzük meg, hogy melyek a kereskedelmi vállalkozások főbb hozamai, és milyen ráfordításai merülnek fel a bevételszerző tevékenységgel kapcsolatban!

A KERESKEDELMI VÁLLALKOZÁSOK BEVÉTELEI ÉS RÁFORDÍTÁSAI

A kereskedelmi vállalkozások bevételei

A kereskedelmi vállalkozások bevétele döntően az áruk értékesítéséből származik. Az értékesítésből származó tényleges bevételt az értékesített áruk számlázott nettó (áfa nélküli) ellenértéke adja. A kereskedő ugyan bruttó – azaz áfával növelt – eladási árakon értékesít, de a vevői felé az árban felszámított áfa-t be kell fizetnie az állami költségvetésbe, így az nem jelent számára valódi bevételt. Az értékesítés árbevétele alatt ezért a nettó árbevételt értjük. A nettó árbevétel tulajdonképpen az egyes termékekből értékesített (kiszámlázott) mennyiségnek és a termékek nettó eladási árának szorzatösszege.

Nettó árbevétel = \sum eladott mennyiség * nettó eladási ár

Jelölése: $v = \sum q * p$

ahol: q az eladott mennyiséget jelöli (quantity)

p a nettó eladási árat jelöli (price)

a v pedig a value (érték) angol szó kezdőbetűje.

Az áruk forgalmazásából elért árbevételt kiegészíthetik egyéb bevételek. Bevételekre tesz szert a vállalkozás például a feleslegessé vált tárgyi eszközök értékesítéséből, káresemény esetén a biztosító intézettől, a különböző pályázatokon elnyert támogatásokból.

A vállalkozások a bankszámlán elhelyezett pénzeszközök, valamint a lekötött betétek, vásárolt kötvények után kamatot kapnak. Ha másik vállalkozásban vásárolnak részesedést, akkor annak a vállalkozásnak a nyereségéből osztalékot kaphatnak. A részvények adás-vételéből (forgatásából) árfolyamnyereségre tehet szert a vállalkozás. Ezek az ún. **pénzügyi bevételek**, amelyek sokszor jelentős nagyságrendet képviselnek a bevételek között, és hozzájárulhatnak a nyereséges működéshez.

Rendkívüli bevételt jelent a vállalkozás számára pl. egy másik vállalkozásba apportként bevitt eszközökért kapott részvények, üzletrészek értéke.

A kereskedelmi vállalkozások ráfordításai

Az árbevétel eléréséhez szükséges ráfordításoknak legnagyobb része az eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ). Mivel a beszerzett árukat a kereskedelmi vállalkozásnak tárolnia, kezelnie kell, az értékesítéshez a megfelelő tárgyi és személyi feltételeket biztosítania kell, e tevékenységeivel kapcsolatban különböző ráfordítások is felmerülnek. Ilyen ráfordítások pl. az üzlethelyiség, a raktárhelyiség bérleti díja és üzemeltetési költségei, a bérköltség és annak közterhei, a tárgyi eszközök amortizációja, a csomagolóanyag-költség. Ezek az **árbevétel eléréséhez szükséges forgalmazási költségek.**

A felvett hitelek után kamatot kell fizetni, a bankszámla vezetéséért különböző díjakat számít fel a pénzügyintézet. A részvények adás-vételéből nemcsak árfolyamnyereség, hanem árfolyamveszteség is adódhat. Ezek az ún. **pénzügyi ráfordítások.**

Egyéb ráfordításai is lehetnek a kereskedelmi vállalkozásnak, amelyek **nem közvetlenül az áruértékesítés érdekében merültek fel.** Ilyen ráfordításnak minősül például a feleslegessé vált, értékesített eszközök nyilvántartás szerinti értéke, a más vállalkozásoknak fizetett késedelmi kamat, kötbér, a helyi önkormányzatnak fizetendő adó.

Az eredménykimutatás tartalma

A bevételeket (hozamokat) és ráfordításokat, valamint az ezek különbözeteként képződő eredményt tartalmazó könyvviteli okmány az eredménykimutatás. A vállalkozásoknak legalább évente közzé kell tenniük a Számviteli Törvény szerinti részletezettségben a beszámolójukat. Ennek része az adott időszak eredménykimutatása. Az eredménykimutatás a tárgyidőszak mellett a bázisidőszak adatait is tartalmazza.

A beszámoló tartalmazza a vagyonmérleget is, amellyel részletesen másik anyagban ismerkedhetnek meg. Jelen tananyagban a mérleggel csak az eredménykimutatással való kapcsolatát érintve foglalkozunk.

Az eredménykimutatásban fel kell tüntetni a hozamokat és ráfordításokat összevontan és pénzértékben (ezer Ft-ban), és ezek egybevetésével az adózás előtti eredményt, továbbá az adózott eredményt és a mérleg szerinti eredményt.

Az **adózás előtti eredmény** alábbi összetevőit tartalmazza az eredménykimutatás:

- az üzemi (üzleti) eredményt,
- a pénzügyi tevékenység eredményét,
- a szokásos vállalkozói eredményt, valamint
- a rendkívüli eredményt.

Az alaptevékenységből származó eredményrészt nevezük üzemi-üzleti eredménynek. A kereskedelmi vállalkozásoknak az alaptevékenysége a beszerzett áruk továbbértékesítése. Így ennek az eredményrésznek a megállapításánál hozamként az értékesítésből származó nettó árbevételt, valamint az egyéb bevételeket, ráfordításként az eladott áruk nettó beszerzési értékét, valamint a forgalmazással kapcsolatos költségeket kell figyelembe venni.

A pénzügyi műveletek bevételeinek és ráfordításainak különbsége a pénzügyi műveletek eredménye.

Mivel a pénzügyi műveletek (pl. befektetések, a pénzeszközök bankszámlákon történő elhelyezése, hitelek, kölcsönök felvétele) is a mindennapi, szokásos vállalkozási tevékenység velejárói, ezért **az üzemi-üzleti eredményt és a pénzügyi tevékenység eredményét együttesen szokásos vállalkozási eredménynek nevezük.**

A vállalkozásoknál képződhet olyan eredményrész is, amely nem kapcsolódik a szokásos üzletmenethez. **A rendkívüli bevételek és rendkívüli ráfordítások különbözete adja a rendkívüli eredményt.**

A szokásos vállalkozási eredmény és a rendkívüli eredmény együttesen adja a vállalkozás adózás előtti eredményét.

Az adózás előtti eredmény csökkentve a társasági adóval: az adózott eredmény.

A társasági adó

A társasági adó a gazdálkodók nyereségadója. Alanyai a gazdasági társaságok, vállalatok, szövetkezetek, emellett a társadalmi szervezetek, alapítványok, közhasznú társaságok is.

Az adóalap megállapítása a számviteli (adózás előtti) eredményből számos, adóalapot növelő és csökkentő tétel számításával történik. Az adóalapot növeli pl. a számviteli törvény szerint elszámolt értékcsökkenés összege, az adóhatóság által kivetett bírság, késedelmi pótlék, vagy a térítés nélkül átadott eszközök értéke. Az adóalapot csökkenti pl. a társasági adótörvény szerint megengedett értékcsökkenési leírás, a más vállalkozástól kapott osztalék.

Az adó mértéke 2010. augusztusban: a pozitív adóalap 19%-a. Meghatározott feltételek teljesülése esetén, a pozitív adóalap 50 millió forintot meg nem haladó összegéig 10 százalék, az e feletti összegre 19 százalék.

A törvényben meghatározott esetekben a számított adóból adókedvezmény vehető igénybe.

A társasági adót az adóalanyoknak önadózással kell megállapítani és bevallani. Az adóévet megelőző év adója alapján társasági adóelőleget is kell fizetni. Az adott év december 20-ig az adóelőleget a várható adó 90%-ára ki kell egészíteni.

Az eredménykimutatás kapcsolata a vagyonmérleggel

Az adózott eredményből fizethet a vállalkozás osztalékot a tulajdonosoknak. **Az osztalékkal csökkentett adózott eredmény adja a vállalkozás mérleg szerinti eredményét.**

A mérleg szerinti eredmény a vállalkozás vagyonmérlegében a saját források között kerül feltüntetésre. Az előző évek felhalmozott mérleg szerinti eredménye pedig az eredménytartalékba kerül.

A nyereséges gazdálkodás, és a nyereségnek, vagy a nyereség egy részének a "visszaforgatása" a vállalkozásba tehát a vállalkozás vagyonának növekedését eredményezi. A növekvő vagyon pedig lehetőséget biztosít a technikai-technológiai fejlesztésre, a tevékenység bővítésére, és ezáltal a piaci pozíció, a versenyképesség javítására.

Az eredménykimutatás formái

Az eredménykimutatás kétféle formában készíthető el:

- összköltség eljárással
- forgalmi-költség eljárással.

A kimutatott eredmény nagyságát nem befolyásolja, hogy melyik formát választja a vállalkozás az eredménykimutatás elkészítéséhez, eltérés csak az üzemi (üzleti) eredmény levezetésének logikájában van.

Az **összköltség eljárással** készített eredménykimutatásban az üzemi (üzleti) eredményt befolyásoló ráfordításokat költségnemenkénti bontásban kell feltüntetni (anyagjellegű ráfordítások, személyi jellegű ráfordítások, értékcsökkenési leírás), míg a **forgalmi-költség eljárással** készített eredménykimutatásban elszámolhatóság szerinti bontásban (közvetlen költségek, közvetett költségek).

Az összköltség eljárással készített eredménykimutatásban a költségeket az alábbi költségnemekbe rendezve tüntetik fel:

a) anyagi jellegű ráfordítások

E ráfordítások közé tartoznak – a tartós tárgyi eszközök beszerzési értékének kivételével – mindazok a ráfordítások, melyeket a vállalkozás anyagi eszközök és anyagi jellegű szolgáltatások vásárlására fordít. E ráfordítások közé tartozik a kereskedelmi vállalkozások legjelentősebb ráfordítása, az eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ). Az ELÁBÉ-n kívül anyagi jellegű ráfordítás pl. a felhasznált csomagolóanyagok, nyomtatványok, tisztítószeres költsége, a bolthelyiségek üzemeltetéséhez szükséges közüzemi szolgáltatások ellenértéke, a bérleti díjak.

b) személyi jellegű ráfordítások

A személyi jellegű ráfordítások között kell elszámolni az alkalmazottaknak, illetve a társaság tagjainak munkabéreként elszámolt összeget (fontos tudni, hogy a vállalkozás számára mindig a levonások nélküli bruttó bér jelent költséget!), a vállalkozás által fizetendő bérjárulékot, valamint a munkabéren kívüli egyéb kifizetéseket is.

Béreköltség alatt a munkavállalókat, az alkalmazottakat, a tagokat megillető, az érvényes rendelkezések szerint béreként vagy munkadíjként elszámolandó bruttó járandóságot értjük, ideértve a természetes személy tulajdonos (tag) személyes közreműködése ellenértékéért kivett összeget is.

A **bérjárulék** minden olyan, adók módjára fizetendő összeg, amelyet a bérek, személyi jellegű egyéb kifizetések vagy a foglalkoztatottak száma alapján terheli a munkáltatót. A bérjárulékok közé tartozik 2010. augusztusban:

- a nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási járulék,
- az egészségügyi hozzájárulás,
- a munkaadói járulék,
- a szakképzési hozzájárulás,
- a rehabilitációs hozzájárulás.

Személyi jellegű egyéb ráfordítások a természetes személyek részére nem béreköltségként és nem vállalkozási díjként kifizetett, elszámolt összegek. Ilyenek pl. a jubileumi jutalom, a végkielégítés, az étkezési hozzájárulás, a betegszabadság idejére a munkáltató által fizetett díjazás, a napidíj, reprezentációs költség, stb.

c) értékcsökkenési leírás

A vállalkozási tevékenységet tartósan – 1 évnél hosszabb ideig – szolgáló eszközök (ingatlanok, gépek, berendezések, járművek stb.) értéke nem térül meg azonnal az árbevételben. Ezen eszközök beszerzési értékét – néhány, jogszabályban meghatározott kivételtől eltekintve – ezért nem számolhatják el a vállalkozások egy összegben költségként, mivel a bevételszerző tevékenységet is huzamosabb időn keresztül szolgálják. Azt, hogy adott évben milyen összeg számolható el ezen eszközöknél értékcsökkenésként, az eszköz tervezett használati idejétől és a választott leírási módtól függ. Ha például ún. lineáris módot választanak, akkor évente azonos összeget számolnak el a beszerzési értékből értékcsökkenésként (5 évre tervezett használatnál minden évben 20%-ot).

A **forgalmi-költség** eljárással készített eredménykimutatásban a költségeket az alábbi csoportokba rendezve tüntetik fel:

a) közvetlen költségek

A közvetlen költségek döntő részét az eladott áruk beszerzési értéke jelenti, hiszen a beszerzési ár rendelkezhető hozzá egyértelműen az egyes termékek értékesítéséhez (a beszerzési ár a nettó vételár és a beszerzési árba beépülő költségeket tartalmazza, pl. az egy termékre lebontható szállítási, csomagolási költséget, vámot).

b) közvetett költségek

A közvetett költségek között szerepelnek a forgalmazási költségek, hiszen ezeknél nem mutatható ki egyértelműen, hogy mely termék értékesítését milyen összeggel, milyen mértékben terhelik.

A kétféle eredménykimutatás közötti különbség elsősorban a termelő tevékenységet végző vállalkozásoknál figyelhető meg. Az összköltség eljárással készített eredménykimutatás az összes kibocsátott (értékesített és készleten maradt) termék előállításának költségét tartalmazza, a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás pedig csak az értékesítés közvetlen és közvetett költségeit mutatja ki. A kétféle eredménykimutatásban az üzemi, üzleti eredmény azonosságát az biztosítja, hogy a forgalmi-költség eljárásban a hozamok között csak az értékesített termékek bevételét mutatják ki, az összköltség eljárással készített eredménykimutatásban pedig az előállított, de nem értékesített termékek bekerülési értéke – aktivált saját teljesítményként – a hozamok között is szerepel.

Az alábbiakban bemutatom a kétféle eredménykimutatás egyszerűsített sémáját.

A KERESKEDELMI VÁLLALKOZÁSOK BEVÉTELEI ÉS RÁFORDÍTÁSAI. AZ EREDMÉNYKIMUTATÁS TARTALMA

A "Rentábilis" Kft. összköltség eljárással készített EREDMÉNYKIMUTATÁSA "A" változat

A tétel megnevezése	Előző év [eFt]	Tárgyév [eFt]
Értékesítés nettó árbevétele	186 428	328 128
Egyéb bevételek	31	12
Aktivált saját teljesítmények értéke	-	-
Anyagi jellegű ráfordítások	178 452	315 076
Személyi jellegű ráfordítások	3 398	4 608
Értékcsökkenési leírás	1 200	1 076
Egyéb ráfordítások	251	373
ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	3 158	7 007
Pénzügyi műveletek bevételei	24	22
Pénzügyi műveletek ráfordításai	134	152
PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-110	- 130
SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY	3 048	6 877
Rendkívüli bevételek	-	-
Rendkívüli ráfordítások	-	-
RENDKÍVÜLI EREDMÉNY	-	-
ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	3 048	6 877
Adófizetési kötelezettség	362	642
ADÓZOTT EREDMÉNY	2 686	6 235
MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY	2 686	2 235

A "Rentábilis" Kft. forgalmi-költség eljárással készített EREDMÉNYKIMUTATÁSA "B" változat

A tétel megnevezése	Előző év [eFt]	Tárgyév [eFt]
Értékesítés nettó árbevétele	186 428	328 128
Egyéb bevételek	31	12
Az értékesítés közvetlen költségei	148 461	224 492
Az értékesítés közvetett költségei	34 589	96 268
Egyéb ráfordítások	251	373
ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	3 158	7 007
Pénzügyi műveletek bevételei	24	22
Pénzügyi műveletek ráfordításai	134	152
PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-110	-130
SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY	3 048	6 877
Rendkívüli bevételek	-	-
Rendkívüli ráfordítások	-	-
RENDKÍVÜLI EREDMÉNY	-	-
ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	3 048	6 877
Adófizetési kötelezettség	362	642
ADÓZOTT EREDMÉNY	2 686	6 235
MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY	2 686	2 235

A KERESKEDELMI VÁLLALKOZÁSOK BEVÉTELEI ÉS RÁFORDÍTÁSAI. AZ EREDMÉNYKIMUTATÁS TARTALMA

A kimutatás adatait mindig nettó áron vesszük számba, mivel az eladási árban felszámított áfa a vállalkozás számára nem jelent valódi hozamot, és a beszerzései során felé felszámított áfa nem jelent valódi ráfordítást.

Az értékesítéskor felszámított áfa összegét a beszerzései során őt terhelő áfa összegével csökkentve ugyanis meghatározott időközönként be kell fizetnie az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalba. Az általános forgalmi adó az állami költségvetés bevételeit képezi, az a vállalkozásoknál csak "átmenő tételként" jelent bevételt, illetve kiadást.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. feladat

A bevételek és ráfordítások tervezett alakulásából adódóan hogyan alakul az Esetfelvetésben szereplő vállalkozás adózás előtti eredménye? Válaszát indokolja meg!

2. feladat

Válaszolja meg újra az Esetfelvetésben feltett kérdést! Melyek a kereskedelmi vállalkozások főbb bevételei és ráfordításai?

3. feladat

Tanulmányozza a "Rentábilis" Kft. kétféle eljárással készített eredménykimutatásának adatait, és az információtartalomban feldolgozott ismeretek alapján adjon választ az alábbi kérdésekre!

a. Tulajdonképpen mi a különbség a kereskedelmi vállalkozásoknál a kétféle eredménykimutatás között?

Válasz:

b. Hogyan változott az értékesítés nettó árbevétele? Nőtt vagy csökkent az értékesítés volumene (az eladott mennyiség), ha a forgalmazott termékek eladási árai átlagosan 20%-kal voltak magasabbak a tárgyévben, mint a bázisévben?

c. Miért ilyen magas mindkét évben az anyagi jellegű ráfordítások összege? Gyakorlatilag az árbevételnek a 96%-át ezek a ráfordítások teszik ki.

Válasz:

d. Hogyan tudjuk az adatokból megállapítani, hogy milyen összeget fordított a kft. az értékesített áruk beszerzésére?

e. Milyen költségeket számolhattak el a személyi jellegű ráfordítások között?

Válasz:

f. Ellenőrizze mindkét évre vonatkozóan az üzemi-üzleti eredmény megállapításának helyességét! A számítást vezesse le!

g. Az alaptevékenységből származó üzemi-üzleti eredmény több mint kétszeresére nőtt. Az egységnyi nettó árbevételre jutó üzemi-üzleti eredmény is ilyen kedvezően alakult, vagy sem?

h. Milyen tényezők eredményezhették, hogy az üzemi-üzleti eredmény színvonala (árbevételhez viszonyított aránya) így alakult?

Válasz:

i. Miért negatív előjelű a pénzügyi műveletek eredménye?

j. Miért kisebb a szokásos vállalkozási eredmény mindkét évben, mint az üzemi-üzleti tevékenység eredménye?

Válasz:

k. Hogyan lehetséges, hogy a tárgyévi adózott eredmény közel két és félszerese a bázisévnek, ugyanakkor a tárgyévi mérleg szerinti eredmény kisebb, mint a bázisévi?

Válasz:

l. Ha 10%-os társasági adót kellett fizetni, hogyan lehetséges, hogy az adófizetési kötelezettség nem pontosan 10% volt mindkét évben?

Válasz:

Megoldások

1. feladat

Ha a bevételt 15%-kal, a ráfordításokat pedig ennél kisebb mértékben, csak 8%-kal tervezik növelni, akkor a vállalkozás eredményessége javul, adózás előtti eredménye emelkedni fog.

2. feladat

A feladat megoldásának helyessége az Információtartalom alapján ellenőrizendő.

3. feladat

a. A kétféle eredménykimutatás közötti különbség:

A kimutatott eredmény nagysága mindig azonos, eltérés csak az üzemi (üzleti) eredmény levezetésének logikájában van. Az összköltség-eljárással készített eredménykimutatás az üzemi (üzleti) eredményt befolyásoló ráfordításokat költségnemenkénti bontásban tartalmazza (anyagjellegű ráfordítások, személyi jellegű ráfordítások, értékcsökkenési leírás), a forgalmi költség-eljárással készített eredménykimutatás pedig elszámolhatóság szerinti bontásban (közvetlen költségek, közvetett költségek).

b. Az értékesítés nettó árbevételének változása:

$328\,128\text{ e} - 186\,428\text{ e} = 141\,700\text{ ezer Ft.}$ $328\,128\text{ e}/186\,428\text{ e} = 176,0\%$. Az árbevétel 141 700 ezer Ft-tal, azaz 76%-kal emelkedett bázisévről a tárgyévre. Mivel az eladási árak átlagosan 20%-kal emelkedtek, ahhoz, hogy a bevétel ilyen mértékben növekedjen, az eladott mennyiségeknek jelentősen meg kellett haladniuk az előző évit. Az érték-, ár- és volumenindex összefüggése alapján a volumenváltozást kifejező index: $1,76/1,2 = 1,4666$, tehát 146,7%, azaz az értékesítés volumene 46,7%-kal nőtt.

c.

Azért ilyen magas az anyagjellegű ráfordítások összege és aránya, mert ebben a költségcsoportban kell elszámolni a kereskedelmi vállalkozások alapvető költségét, az értékesített áruk beszerzési értékét. Ezen felül ebbe a költségnembe tartozik még például a felhasznált csomagolóanyagok, nyomtatványok, tisztítószeres költsége, a bolthelyiségek üzemeltetéséhez szükséges közüzemi szolgáltatások ellenértéke, a bérleti díj.

d.

Az ELÁBÉ pontos összege nem szerepel az adatok között, de a forgalmi költség-eljárással készített eredménykimutatás adataiból következtethetünk a nagyságrendjére. A közvetlen költségek döntő részét ugyanis az eladott áruk beszerzési értéke jelenti, hiszen a beszerzési ár rendelhető hozzá egyértelműen az egyes termékek értékesítéséhez (ez a nettó vételár és a beszerzési árba beépülő költségeket tartalmazza, pl. az egy termékre lebontható szállítási, csomagolási költséget, vámot).

e.

A bruttó bérek összegét, a bérek után a munkáltató által fizetett közterheket (társadalombiztosítási járulékok, egészségügyi hozzájárulás, munkáltatói hozzájárulás, stb.), valamint a személyi jellegű egyéb ráfordításokat (pl. utazási költségtérítés, üdülési, étkezési hozzájárulás, stb.) számolhatják el a személyi jellegű ráfordítások között.

f.

Értékesítés nettó árbevétele + egyéb bevételek) – (Anyagi jellegű ráfordítások + Személyi jellegű ráfordítások + Értékcsökkenési leírás + Egyéb ráfordítások) = Üzemi, üzleti eredmény

Bázisévben: (186 428 e+31 e)–(178 452 e+3 398 e+1 200 e+251 e) = 3 158 ezer Ft

Tárgyévben: (328 128 e+ 12 e)–(315 076 e+4 608 e+1 076 e+373 e) = 7 007 ezer Ft

A forgalmi költség-eljárással készített eredménykimutatás adataiból hasonlóképpen számítható ki:

Bázisévben: (186 428 e+31 e)–(148 461 e+34 589 e+251 e) = 3 158 ezer Ft

Tárgyévben: (328 128 e+ 12 e)–(224 492 e+96 268 e+373 e) = 7 007 ezer Ft

g.

Az egységnyi árbevételre jutó üzemi-üzleti eredményt megkapjuk, ha az üzemi-üzleti eredményt a nettó árbevételhez viszonyítjuk. Bázisévben: $3\,158\text{ e}/186\,428\text{ e} = 0,0169$. Tárgyévben: $7\,007\text{ e}/328\,128\text{ e} = 0,0214$. Bázisévben tehát minden 100 Ft árbevételből 1,69 Ft-ot, tárgyévben 2,14 Ft-ot tett ki az üzemi-üzleti eredmény. Kedvezően alakult ez a mutató is, de javulása kisebb mértékű volt, mint amilyen mértékben az üzemi-üzleti eredmény Ft-összegben növekedett. ($2,14/1,69 = 1,2662$, tehát 26,6%-kal nőtt a színvonalmutató értéke.)

h.

Az üzemi-üzleti eredmény aránya az árbevételből azért nőtt, mert a bevételek nagyobb mértékben emelkedtek, mint a ráfordítások.

i.

A pénzügyi műveletek negatív előjele veszteséget mutat: a pénzügyi műveletek ráfordításai meghaladták a pénzügyi műveletek bevételeit.

j.

Az üzemi-üzleti tevékenység eredménye és a pénzügyi műveletek eredménye együtt adja a szokásos vállalkozási eredményt. Mivel a pénzügyi műveletek eredménye veszteség, ez mindkét évben csökkentőleg hatott a szokásos vállalkozási eredményre.

k.

A választ az adózott eredmény felhasználása adja meg. Bázisévben az adózott eredményt teljes egészében visszafektették a vállalkozásba, míg a tárgyévi adózott eredményből 4 millió Ft-ot osztalékra fordítottak, ezáltal kisebb összeg maradt mérleg szerinti eredményként a vállalkozásnál.

l.

Bázisévben többet, tárgyévben kevesebbet fizettek adóként, mint az adózás előtti eredmény 10%-a. Ez azért lehetséges, mert az adófizetési kötelezettséget az adóalap után kell megállapítani, ami lehet több vagy kevesebb is, mint az adózás előtti eredmény. Vannak ugyanis adóalapot növelő és adóalapot csökkentő tételek.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Az alábbi megállapításokról döntse el, hogy igazak vagy hamisak! Döntését indokolja meg!

a. A vállalalkozási tevékenység jövedelmezőségét befolyásoló hozamokról és ráfordításokról a beszámoló mérlege ad információt.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

<hr/> <hr/>

b. Az árbevétel csökkenése a vállalkozás saját tőkéjének csökkenését eredményezi.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

<hr/> <hr/>

c. A rendkívüli eredmény mindig növeli az adózás előtti eredményt.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

<hr/> <hr/>

d. A vevők felé felszámított áfa a kereskedelmi vállalkozásoknak nem jelent valódi bevételt.

A KERESKEDELMI VÁLLALKOZÁSOK BEVÉTELEI ÉS RÁFORDÍTÁSAI. AZ EREDMÉNYKIMUTATÁS
TARTALMA

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

<hr/> <hr/>

e. A forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatásban az üzleti eredményt befolyásoló ráfordításokat költségnemenkénti bontásban kell feltüntetni.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

<hr/> <hr/>

f. Ha egyik időszakról a másikra emelkedik a vállalkozás árbevétele, akkor nő a nyeresége is.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

<hr/> <hr/>

g. Ha egy kereskedelmi vállalkozás ráfordításai bázisidőszakról a tárgyidőszakra növekedtek, ebből az információból nem tudjuk egyértelműen megmondani, hogyan változott az adózás előtti eredménye.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

<hr/> <hr/>

h. Egy kereskedelmi vállalkozás eladta a tulajdonában lévő részvények egy részét, amelyet "forgatási" céllal vásárolt. Az ügylet árfolyamnyereséggel járt, ami az üzleti tevékenység eredményét nem befolyásolta.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

<hr/> <hr/>

i. Ha a szokásos vállalkozói eredmény kisebb, mint az üzleti-üzemi tevékenység eredménye, akkor a pénzügyi tevékenység eredménye veszteség.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

<hr/> <hr/>

j. A nyereség adóztatásának mértéke befolyásolja a vállalkozás fejlesztési lehetőségeit.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

<hr/> <hr/>

2. feladat

Húzza alá a helyesnek tartott válasz/válaszokat!

a. Az üzlet kirakatából egy betörés során elvittek 85 000,- Ft értékű árut. A káreseményre a biztosító 70 000 Ft kártérítést fizetett. Ez az esemény melyik eredményrész alakulását befolyásolja?

- a rendkívüli eredményt,
- a pénzügyi tevékenység eredményét,
- az üzleti-üzemi tevékenység eredményét.

b. A vállalkozás tulajdonosainak fizetett osztalék

- az eredménykimutatásban pénzügyi ráfordításként kerül elszámolásra,
- az eredménykimutatásban rendkívüli ráfordításként kerül elszámolásra
- az adózott eredményt csökkenti.

c. Ha egy vállalkozás adózás előtti eredménye veszteség, akkor

- biztos, hogy az üzemi- üzleti eredménye is veszteség,
- biztos, hogy a pénzügyi műveletek eredménye is veszteség,
- ebből az információból nem állapítható meg, hogy az üzemi-üzleti eredménye és/vagy a pénzügyi eredménye veszteség.

d. Az adóalap és az adózás előtti eredmény

- mindig megegyezik,
- megegyezhet, és el is térhet egymástól az adóalapot növelő és csökkentő tényezők hatása miatt,
- sohasem egyezik meg.

e. A kereskedelemben az értékesítés közvetlen költségeinek tekinthető(k):

- a forgalmazási költségek
- az ELÁBÉ
- az egyéb ráfordítások

MEGOLDÁSOK

1. feladat

a. A vállalalkozási tevékenység jövedelmezőségét befolyásoló hozamokról és ráfordításokról a beszámoló mérlege ad információt.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

A jövedelmezőséget befolyásoló hozamokról és ráfordításokról az eredménykimutatás nyújt információt.

b. Az árbevétel csökkenése a vállalkozás saját tőkéjének csökkenését eredményezi.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

Az árbevétel csökkenése önmagában nem vezet a saját tőke csökkenéséhez. Abban az esetben, ha a ráfordítások az árbevételnél nagyobb mértékben csökkennek, a vállalkozás nyereséget érhet el. Az adózott eredménynek a vállalkozásnál maradó része, a mérleg szerinti eredmény ez esetben növeli a saját tőkét.

c. A rendkívüli eredmény mindig növeli az adózás előtti eredményt.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

A rendkívüli eredmény lehet veszteség is, ami csökkenti az adózás előtti eredményt.

d. A vevők felé felszámított áfa a kereskedelmi vállalkozásoknak nem jelent valódi bevételt.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

Az értékesítéskor felszámított áfa nem marad a vállalkozásoknál, a felszámított áfa befizetési kötelezettséget jelent számukra.

e. A forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatásban az üzleti eredményt befolyásoló ráfordításokat költségnemenkénti bontásban kell feltüntetni.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

A forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatásban az üzleti eredményt befolyásoló ráfordításokat közvetlen és közvetett költségek szerinti bontásban kell megadni. Költségnemenkénti bontásban az összköltség eljárással készített eredménykimutatásban kell az üzleti eredményt befolyásoló ráfordításokat feltüntetni.

f. Ha egyik időszakról a másikra emelkedik a vállalkozás árbevétele, akkor nő a nyeresége is.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

Ha a vállalkozás ráfordításai nagyobb mértékben nőnek, mint az árbevétele, akkor az eredménye csökkeni fog.

g. Ha egy kereskedelmi vállalkozás ráfordításai bázisidőszakról a tárgyidőszakra növekedtek, ebből az információból nem tudjuk egyértelműen megmondani, hogyan változott az adózás előtti eredménye.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

A ráfordításokon kívül az eredmény nagyságát a hozamok (bevételek) alakulása is befolyásolja. Ha a bevételek nagyobb mértékben nőnek, mint a ráfordítások, akkor az eredmény nő. Ha azonban a bevételek növekedési üteme kisebb, mint a ráfordításoké, akkor az eredmény csökken.

h. Egy kereskedelmi vállalkozás eladta a tulajdonában lévő részvények egy részét, amelyet "forgatási" céllal vásárolt. Az ügylet árfolyamnyereséggel járt, ami az üzleti tevékenység eredményét nem befolyásolta.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

Az árfolyamnyereség a pénzügyi műveletek eredményét csökkenti, ami nem része a kereskedelmi vállalkozás üzleti eredményének.

i. Ha a szokásos vállalkozási eredmény kisebb, mint az üzleti-üzemi tevékenység eredménye, akkor a pénzügyi tevékenység eredménye veszteség.

IGAZ	HAMIS
------	-------

Indoklás:

Mivel a szokásos vállalkozói eredmény az üzleti-üzemi tevékenység eredményének és a pénzügyi tevékenység eredményének összege, így az csak akkor lehet kisebb az üzleti-üzemi tevékenység eredményénél, ha a pénzügyi tevékenység eredménye negatív.

j. A nyereség adóztatásának mértéke befolyásolja a vállalkozás fejlesztési lehetőségeit.

Indoklás:

IGAZ	HAMIS
------	-------

A vállalkozás az adózott eredményét használhatja fel fejlesztésre, ezért, ha a nyereséget terhelő adó mértéke változik, akkor ez a fejlesztés saját forrását csökkenti.

2. feladat

a. Az üzlet kirakatából egy betörés során elvittek 85 000,- Ft értékű árut. A káreseményre a biztosító 70 000 Ft kártérítést fizetett. Ez az esemény melyik eredményrész alakulását befolyásolja?

- a rendkívüli eredményt,
- a pénzügyi tevékenység eredményét,
- az üzleti-üzemi tevékenység eredményét.

b. A vállalkozás tulajdonosainak fizetett osztalék

- az eredménykimutatásban pénzügyi ráfordításként kerül elszámolásra,
- az eredménykimutatásban rendkívüli ráfordításként kerül elszámolásra
- az adózott eredményt csökkenti.

c. Ha egy vállalkozás adózás előtti eredménye veszteség, akkor

- biztos, hogy az üzemi- üzleti eredménye is veszteség,
- biztos, hogy a pénzügyi műveletek eredménye is veszteség,
- ebből az információból nem állapítható meg, hogy az üzemi-üzleti eredménye és/vagy a pénzügyi eredménye veszteség.

d. Az adóalap és az adózás előtti eredmény

- mindig megegyezik,
- megegyezhet, és el is térhet egymástól az adóalapot növelő és csökkentő tényezők hatása miatt,
- sohasem egyezik meg.

e. A kereskedelemben az értékesítés közvetlen költségeinek tekinthető(k):

- a forgalmazási költségek.
- az ELÁBÉ.
- az egyéb ráfordítások.

MUNKANYAG

IRODALOMJEGYZÉK

AJÁNLOTT IRODALOM

Horváthné Herbáth Mária, Stágel Imréné: Kereskedelmi és vállalkezási ismeretek, rendelési szám:21017 Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2005.

Horváthné Herbáth Mária, Stágel Imréné: Az áruforgalmi tevékenység tervezése, elemzése, hatása az eredményre, KIT Kft. Kiadó, Budapest, 2008.

MUNKANYELVI

A(z) 0003–06 modul 019–es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 341 01 0000 00 00	Kereskedő, boltvezető
51 213 01 0010 51 01	Eseményrögzítő
51 213 01 0010 51 02	Filmlaboráns
52 341 05 1000 00 00	Kereskedő
52 341 05 0100 52 01	Bútor- és lakástextil-kereskedő
52 341 05 0100 52 02	Élelmiszer- és vegyiáru-kereskedő
52 341 05 0100 52 03	Ruházati kereskedő
52 341 07 0000 00 00	Kultúrcikk-kereskedő
52 725 01 0000 00 00	Látszerész és fotócikk-kereskedő
33 341 03 0010 33 01	Építőanyag-kereskedő
33 341 03 0010 33 02	Épületgépeszeti anyag- és alkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 03	Járműalkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 04	Villamossági anyag- és alkatrész-kereskedő
51 341 01 0000 00 00	Műszakicikk-kereskedő
31 341 04 0000 00 00	Vegyesiparcikk-kereskedő
31 341 04 0100 31 01	Agrokémiai és növényvédelmi kereskedő
31 341 04 0100 31 02	Gyógynövénykereskedő
31 341 04 0100 31 03	Piaci, vásári kereskedő
31 341 04 0100 31 04	Sportszer- és játékkereskedő
33 215 02 0000 00 00	Virágkötő, -berendező, virágkereskedő
33 215 02 0100 33 02	Virágkereskedő
52 341 06 0001 52 01	Antikvárium kereskedő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

6 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató